

Р. В. Бойко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, контролю, аналізу
та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4044-0217>
Т. І. Винницький,
аспірант, Львівський торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5591-4194>

DOI: 10.32702/2306-6814.2024.6.153

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК БІЗНЕС ПРОЦЕСІВ У ДИСТРИБУЦІЙНИХ КОМПАНІЯХ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ

R. Boyko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department Accounting,
Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics
T. Vynnytskyi,
Postgraduate student, Lviv University of Trade and Economics

MANAGEMENT ACCOUNTING OF BUSINESS IN DISTRIBUTION COMPANIES: CONCEPTUAL BASICS

У статті досліджено концептуальні основи управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях. Висловлено думку про те, що застосування цифрових технологій у побудові логістичних мереж відкриває нові можливості для підвищення стійкості та оперативності реагування компаній, що дозволяє їм збільшувати конкурентоспроможність та надавати клієнтам найбільш ефективні та прозорі послуги. Описано підходи науковців до трактування сутності поняття "логістичні витрати". Констатовано, що метою управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях є мінімізація витрат при виконанні транспортних послуг та отримання максимально можливого рівня рентабельності чи норми прибутку на основі планування стану об'єктів обліку за нормами, відстеження відхилень від норм і зміни норм витрачання ресурсів. Виділено чотири великі інформаційні системи, усі вони включені як спеціальні компоненти в інформаційну систему компанії: системи EDP, системи MIS, системи DSS та офісні комп'ютерні системи. Внутрішня або виробнича логістика фокусується на плануванні та управлінні діяльністю, пов'язаною з перетворенням сировини на готову продукцію, і включає процеси складування, виробництва та збирання. Основними ІКТ, що застосовуються до цих процесів, є: ERP, WMS, MRP I-II, штрих-коди, ідентифікація радіочастот (RFID), вибір до світла або вибір до голосу та системи управління роботою (LMS).

Зроблено висновок, що організація управлінського обліку логістичних витрат, передбачає: калькуляцію логістичних витрат за видами діяльності (всі витрати поділяють на конкретні роботи або операції: замовлення, виробництво, послуги); групування повних витрат (формування звіту про повні витрати); групування розподілених витрат (зіставлення загальних витрат із натуральними показниками діяльності); групування всіх витрат на постійні та змінні.

The article examines the conceptual foundations of management accounting of business processes in logistics companies. It is argued that the application of digital technologies in building logistics networks opens up new opportunities for companies to enhance resilience and responsiveness, enabling them to increase competitiveness and provide customers with the most effective and transparent services. Approaches of scholars to interpreting the essence of the concept of "logistics costs" are described. It is stated that the purpose of management accounting of business processes in logistics companies is to minimize costs in providing transportation services and achieve the maximum possible level of profitability or profit margin based on planning the state of accounting objects according to standards, tracking deviations from standards, and changing resource consumption norms. Four major information systems are identified, all of which are included as specialized components in the company's information system: EDP systems, MIS systems, DSS systems, and office computer systems. Internal or production logistics focuses on planning and managing activities related to transforming raw materials into finished products, and includes processes of storage, production, and assembly. The main ICT applied to these processes include: ERP, WMS, MRP I-II, barcodes, radio frequency identification (RFID), pick-to-light or pick-to-voice systems, and labor management systems (LMS).

It is concluded that the organization of management accounting of logistics costs involves: calculating logistics costs by types of activities (all costs are divided into specific jobs or operations: orders, products, services); grouping total costs (forming a report on total costs); grouping allocated costs (comparing general costs with natural activity indicators); grouping all costs into fixed and variable.

Ключові слова: дистрибуційні компанії, логістичні витрати, Amazon, блокчейн, електронна комерція, Інтернет речей, CRM стратегія.

Key words: distribution companies, logistics costs, Amazon, blockchain, electronic commerce, Internet of Things, CRM strategy.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Дистрибуція є частиною процесів ланцюга поставок, що планує, впроваджує та контролює ефективний, ефективний прямий та зворотний потік та зберігання товарів, послуг та відповідної інформації між пунктом походження та пунктом споживання для задоволення потреб споживачів. Логістика описує весь процес матеріалів та виробів, що переміщуються у, через та поза компанією. Вхідна логістика охоплює переміщення матеріалів, отриманих від постачальників. Логістика — це процес переміщення та обробки сировини та готового матеріалу, від початку до кінця виробництва, продажу та процесу утилізації відходів, щоб задовольнити споживачів та підвищити конкурентоспроможність бізнесу [11].

У сучасній економіці, що постійно змінюється, встановлення чіткого зв'язку між обраною стратегією конкурентної боротьби підприємства та системою управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях стає все важливішим. Ефективна логістична сис-

тема на підприємстві впливає на економічну стабільність та дозволяє швидко реагувати на зміни в умовах господарювання. З розвитком інформаційних технологій зростає потреба у розширенні інформації для управління центрами витрат та сферами відповідальності у дистрибуційних компаніях.

За висновками зарубіжних дослідників, управлінський облік бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях є важливою складовою у сучасному бізнесі, оскільки це наука про оптимальне керування матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками у економічних системах з синергетичними зв'язками. Таким чином, добре організований та ефективно реалізований процес управлінського обліку у бізнес-процесах дистрибуційних компаній стає методологічним інструментом, який сприяє отриманню синергетичного ефекту у довгостроковій перспективі всією діяльністю підприємства та охоплює всі аспекти його процесів.

У розвинених економіках фірми та компанії витрачають значну частину робочого часу та ресурсів, приділяючи увагу постановці та веденню управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях. Застосування цифрових технологій у побудові логістичних

мереж відкриває нові можливості для підвищення стійкості та оперативності реагування дистрибуційних компаній, що дозволяє їм збільшувати конкурентоспроможність та надавати клієнтам найбільш ефективні та прозорі послуги. З використанням аналітичних технологій, таких як гіперзв'язок, сучасна обчислювальна техніка та Big Data, компанії отримують величезний обсяг логістичних даних, а застосування складних алгоритмів дозволяє їм економити кошти, підвищувати маржу та працювати більш ефективно та екологічно.

Проведені дослідження свідчать, що в теорії та практиці управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях існують різні підходи до обліку і класифікації витрат з огляду на мету та напрями використання інформації. Однак, на нашу думку, жодна з них не може розглядатися як еталонна в силу своєї орієнтації на задоволення специфічних інформаційних потреб.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню проблем управлінського обліку, логістичних витрат, присвячена значна кількість праць відомих зарубіжних і вітчизняних учених-економістів. Зокрема, загальні питання логістичних систем вивчали вітчизняні вчені Русановська О. А. [3], Novaes A. G. [11], Rashid M. M. [12], Duci E. [6].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

З розвитком технологій самообслуговування та інновацій в сфері торгівлі, логістика повинна оцінювати ці можливості та адаптуватися до них. Наприклад, автоматизована система управління конвоем вантажних автомобілів, розроблена Peleton, допомагає вирішувати проблеми з недостатнім числом вантажних автомобілів, надаючи клієнтам актуальні дані про маршрути та розташування вантажних автомобілів.

Іншим напрямком розвитку цифрової дистрибуційної діяльності є створення ринків для співпраці з клієнтами-постачальниками, як у сферах B2B (вантажні перевезення вантажів), так і у сферах B2C (до прикладу, BlaBlaCar) [8]. Потреби клієнтів у логістиці та подорожах зростають із збільшенням кількості постачальників з кожним роком. Зараз як компанії B2B, так і компанії B2C повинні конкурувати за досягнення максимального задоволення, на яке зараз впливає більше факторів, ніж будь-коли.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях є мінімізація витрат при виконанні транспортних послуг та отримання максимально можливого рівня рентабельності чи норми прибутку на основі планування стану об'єктів обліку за нормами, відстеження відхилень від норм і зміни норм витрачання ресурсів [10].

В якості прикладу можна навести такі випадки організації бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях. Amazon забезпечує дводенну доставку продуктів понад 40 мільйонів продуктів для кожного власника

підписки Prime. Walmart приєднався до тенденції дводенної доставки та зробив величезні інвестиції в логістику ланцюгів поставок. Apple, CVS та Best Buy співпрацюють з професійними постачальниками логістичних послуг, щоб не відставати від постійно змінюваних вимог клієнтів [5]. Зараз процес замовлення товару займає менше п'яти хвилин. Із загальним збільшенням швидкості замовлення магазини знижують планку часу очікування. Користувачі звикають отримувати продукцію тут і зараз — і дистрибуційні компанії повинні слідувати цій тенденції.

Для безперебійної співпраці логістичних систем та їх моніторингу використовують наступні системи [4]:

— інтернет речей пропонує можливість вбудовувати датчики у фізичні об'єкти, щоб керувати ними за допомогою програми. Кожен об'єкт підключений до іншого за допомогою бездротових мереж. Ці мережі накопичують багато даних, які використовуються для контролю відвантажувальної діяльності та прогнозування подальших проєктів;

— розподілена книга. Найпоширенішим прикладом розподіленої інновації є блокчейн, хоча інновації, що не стосуються блокчейнів, також набувають поширення. Вони використовуються для безпечного обміну даними між постачальниками логістичних послуг, роздрібною торгівлю та сторонньою допомогою.

Наукова спільнота має різні підходи до визначення поняття "логістичні витрати":

Логістичні витрати охоплюють витрати, що виникають під час придбання, зберігання, переміщення та розподілу товарів. Це витрати, пов'язані з виконанням логістичних операцій (Окландер М.) [1].

Логістичні витрати включають в себе витрати, пов'язані з рухом та зберіганням товарів від початкового джерела до кінцевого споживача, або всі витрати, що пов'язані з логістичними операціями (Плекан М. В.) [2].

Логістичні витрати підприємства — це негативні фінансові або інші ресурси, що виникають під час постачання ресурсів, виробництва та збуту готової продукції, впливають на формування та використання активів підприємства та фінансові результати його діяльності (Rashid M. M.) [12].

Логістичні витрати, як і інші витрати підприємства, встановлюються згідно з характеристиками його виробничо-господарської діяльності, технології та місцезнаходження.

Класифікація управлінського обліку бізнес-процесів у логістичних компаніях в залежності від їх цільової спрямованості була розроблена К. Друрі, який виділив три групи цілей для обліку витрат та групував їх відповідно до цього: для оцінки запасів готової продукції та визначення фінансових результатів [7]:

1. вичерпані та невичерпані витрати; виробничі та невиробничі витрати; витрати на продукцію і витрати періоду; витрати за елементами; прямі і непрямі витрати;

2. для прийняття управлінських рішень: змінні та постійні витрати; релевантні та нерелевантні витрати; інкрементні і маргінальні витрати; незворотні і уявні витрати;

3. для контролю і регулювання: регульовані та нерегульовані витрати, змінні та постійні витрати.

Зараз значна кількість дистрибуційних компаній одночасно використовує різні інформаційні та комп'ютерні системи, реалізовані відповідно до їх потреб. Можна виділити чотири великі інформаційні системи, усі вони включені як спеціальні компоненти в інформаційну систему компанії: системи EDP, системи MIS, системи DSS та офісні комп'ютерні системи [13]. Це розмежування проводиться відповідно до їх спеціалізації у таких трьох загальних видах діяльності:

1) системи, призначені для збору та обробки деталей поточних операцій або діяльності, відомі як системи електронної обробки даних (EDP) або системи обробки транзакцій;

2) системи, призначені для того, щоб дозволити або полегшити процес прийняття рішень та розподілити ресурси лікування, яких існує два типи:

- інформаційні системи управління (MIS);
- системи підтримки прийняття рішень (DSS);

3) системи, що передають інформацію між людьми, підрозділами, населеними пунктами, агентами ланцюгів поставок тощо.

Всі ці системи допомагають ефективному розвитку ІКТ в рамках управління ланцюгами поставок. Далі ми визначаємо найбільш часто використовувані технології в логістиці та розмежуємо технології, що застосовуються внутрішньою та зовнішньою логістикою. Внутрішня або виробнича логістика фокусується на плануванні та управлінні діяльністю, пов'язаною з перетворенням сировини на готову продукцію, і включає процеси складування, виробництва та збирання. Основними ІКТ, що застосовуються до цих процесів, є: ERP, WMS, MRP I-II, штрих-коди, ідентифікація радіочастот (RFID), вибір до світла або вибір до голосу та системи управління роботою (LMS).

ERP — це технологія управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях, що включає програмне забезпечення та бізнес-процеси організації з метою об'єднання постачальників та кінцевих споживачів через ланцюжок поставок. Для цього програма повинна бути повністю узгоджена з бізнес-процесами. Головною перевагою ERP є те, що вона використовує єдину базу даних, яка допомагає спілкуванню та обміну інформацією між підрозділами компанії та запобігає дублюванню інформації. ERP складається з різних модулів, які компанія може вибрати для впровадження в цілому або вибрати найбільш корисні для них. Найпоширеніші модулі:

— модуль планування виробництва. Цей модуль використовує історичні дані про виробництво та оцінки продажів для оптимізації виробництва;

— модуль закупівлі. Керує заготівлею необхідної сировини, автоматизує процес виявлення потенційних постачальників, узгодження цін, призначення замовлень постачальникам та виставлення рахунків. Цей модуль тісно інтегрований з модулями контролю запасів та планування виробництва;

— модуль контролю запасів: полегшує процес підтримання належних рівнів запасів на складі. Його діяльність включає методи поповнення запасів, контроль за використанням виробів, узгодження залишків запасів та надання звітів про стан запасів, серед іншого;

— модуль продажів: планує замовлення, доставку та виставлення рахунків. Модуль продажів інтегрований з веб-сайтом електронної комерції компанії;

— маркетинговий модуль: керує рекламною діяльністю та рекламою (прямий маркетинг тощо);

— фінансовий модуль: збирає фінансову інформацію від різних функціональних підрозділів. Його діяльність включає формування балансів, загальний бухгалтерський облік, звіти про продажі та фінансову звітність;

— модуль людських ресурсів: підтримує повну оновлену базу даних про всіх працівників, їхні персональні дані, зарплати, відпустки, відвідування, лікарняні тощо.

Основними недоліками ERP є значні початкові інвестиції та високий рівень відмов, обумовлених в більшості випадків відсутністю бізнес-культури, готовою впроваджувати та розвивати систему.

WMS — керує переміщенням та зберіганням товарів на складі, прийомом та зберіганням запасів, обробкою замовлень та виставленням рахунків та підготовкою замовлень до відправлення. WMS забезпечує ефективне управління ланцюгом поставок завдяки своїй спроможності оптимізувати ресурси, зменшити витрати та покращити надання послуг шляхом радикального зменшення активності вибору.

Отже, потенційними перевагами WMS для управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях є:

а) інформація про використання ресурсів на складі в режимі реального часу;

б) зниження витрат за рахунок оптимізованих операцій (проекування оптимальних маршрутів збору та програмування машини);

в) покращена якість послуг завдяки належній обробці простежуваності, точному виконанню специфікацій на відвантажених товарах та надійному часу доставки.

Недоліками WMS є високі витрати на впровадження, обумовлені можливостями обробки програмного забезпечення та необхідністю реструктуризації процесу складування. Штрих-коди автоматично збирають інформацію про ідентифікацію товару, номери, логістичні одиниці та локалізації. Вони доступні в широкому діапазоні типів, таких як EAN13 та UPC-A, EAN8, DUN14 або ITF14, EAN128, Code39 або Code39, QR-код тощо. Оптимальна ефективність управління інформацією досягається, коли всі учасники ланцюга поставок застосовують однаковий код товару.

RFID — це загальний термін для всіх технологій, які використовують радіочастотні хвилі для автоматичної ідентифікації продуктів за допомогою спеціальних міток для передачі радіосигналів, які приймаються сканерами для управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях.

Перевагами RFID для управління логістикою є:

— більша пам'ять для зберігання даних, ніж штрих-коди;

— етикетки багаторазові;

— теги можна читати одночасно, тоді як штрих-коди читаються по одному;

— візуальний контакт між зчитувачем і міткою не потрібний;

— оновлення запасів та розташування здійснюються в режимі реального часу;

— помилки практично зводяться до нуля.

Однак система набагато дорожча у реалізації, ніж штрих-коди. RFID має великий потенціал, оскільки полегшує та мінімізує час, необхідний для ідентифікації продуктів, що впорядковує розташування та операції збору на складі. Це також основа для впровадження EPC, описаної нижче.

Pick to light має набір світлових індикаторів, які направляють оператора до місця вибору та визначають необхідні кількості. В якості мікрофону оператор складу носить гарнітуру, через яку отримують, передають та відправляють короткі повідомлення з інструкціями щодо товару. Коли ця технологія використовується на складі, збільшуються індивідуальні переваги та оптимізуються операції підбору, на які припадає близько 75% складських витрат. Це також підвищує продуктивність, дозволяючи користувачеві працювати обома руками. Він може бути настільки ж точним, як система штрих-коду та функціонувати, вводячи голосові дані.

Основним недоліком цієї технології є її висока вартість реалізації. Вихідна логістика розглядається як частина зовнішньої логістики, оскільки вона використовується для планування та контролю процесів розподілу та взаємовідносин з кінцевими споживачами. Він також управляє взаємозв'язками з внутрішніми логістичними процесами, такими як складування та комплектація. Основними ІКТ, що застосовуються у вихідній логістиці, є: CRM, TMS, ECR, ERC, EPC та GPS.

CRM — це стратегія, яка дозволяє компаніям ідентифікувати, залучати та утримувати клієнтів, а також охоплює діяльність, що здійснюється у сферах продажів, маркетингу та обслуговування споживачів. Він базується на автоматизованому обміні інформацією, пов'язаною із споживачами, і призначений для підвищення рівня задоволеності споживачів, зменшення витрат та підвищення продуктивності.

До недоліків запровадження CRM можна віднести: складність зміни організаційної культури на філософію бізнесу, орієнтовану на споживача, високі витрати на впровадження.

TMS — оптимізує транспортні ресурси та потреби (витрати на автопарк, час очікування завантаження тощо), узгоджуючи їх нижчі витрати з необхідними стандартами обслуговування споживачів та вимогами інших агентів у ланцюзі поставок.

Ця система має наступні переваги: сприяє закупівлі транспортних послуг; оптимізує транспортну діяльність; пропонує можливість моніторингу та відстеження товарів; дозволяє консолідувати відвантаження, тим самим зменшуючи транспортні витрати та покращуючи ефективність процесу; полегшує обслуговування клієнтів та автоматизоване управління скаргами.

Основними його недоліками є: високі витрати на впровадження та реструктуризація транспортного процесу.

ECR — на основі співпраці виробників та роздрібних торговців для більш швидкого управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях, з найвищою якістю та з мінімально можливою вартістю. Досягнення цієї мети залежить від виконання двох конкретних цілей:

1) ефективного потоку товарів у ланцюгу поставок шляхом усунення, наскільки це можливо, процесів, що не додають вартості, зменшення запасів, зниження операційних витрат та скорочення циклів постачання;

2) зменшення загальної вартості циклу шляхом усунення, наскільки це можливо, паперових операцій, зниження адміністративних витрат та зменшення їх неефективності.

Функція ECR функціонує на основі штрих-кодів та EDI, що дозволяє ідентифікувати та контролювати товари, покращувати простежуваність та впорядковувати обмін інформацією між замовниками та постачальниками. Основними недоліками, пов'язаними з ECR, є збільшені витрати на бізнес та стійкість до змін з боку залучених агентів.

EPC — ця система використовує радіочастоти для автоматизації ідентифікації споживчих товарів через ланцюг поставок. З цією метою він розробляє та контролює електронний код товару (EPC™), який є універсальним реєстром номерів для EPC у ланцюзі поставок. EPC — це тип коду, який може ідентифікувати будь-який товар у ланцюзі постачання на рівні товару. Це проста і компактна система, яка може генерувати велику кількість унікальних ідентифікаторів. Цей код розділений на чотири частини: 1) заголовок; 2) менеджер EPC; 3) клас об'єкта та 4) серійний номер; заголовок посиляється на використовувану версію EPC, менеджер EPC — це код, що ідентифікує компанію, яка виготовила товар, клас об'єкта — тип товару (який може бути таким самим, як його одиниця ведення запасів, SKU або посилення), і серійний номер — це індивідуальна ідентифікація товару.

GPS — ця система використовує супутники для визначення точного положення об'єкта. Спочатку вона була розроблена для військової навігації, а потім була розроблена для забезпечення широкого спектру цивільних застосувань: переміщення людей, товарів та інформації, прогнозування клімату та стихійних лих, реагування на надзвичайні ситуації тощо. Система працює за допомогою сигналів, що надходять на землю супутниками, які виявляються приймачами, які можуть бути статичними або вбудованими в транспортні засоби. Ці сигнали використовуються для визначення положення приймача з точністю, що вимірюється в міліметрах за допомогою системи триангуляції. У поєднанні з геоматичними технологіями та інтегрованими у провідну систему дані GPS можна використовувати для локалізації та відстеження транспортних засобів та інших об'єктів, адміністрування інфраструктури, інформації про часові позначки та зображень та навігації в будь-якій точці планети. У ланцюгу поставок він застосовується для моніторингу відправлень та вантажівок, і він пропонує переваги зменшення витрат (за рахунок кращого контролю над транспортним парком) та підвищення безпеки завдяки посиленій простежуваності продукції.

EDI — це електронна передача стандартизованих комерційних документів між комп'ютерами таким чином, що інформація може оброблятися без необхідності втручання вручну, тим самим виграючи час і мінімізуючи помилки.

Інтернет речей (IoT) — ця технологія має на меті змінити стосунки між предметами та людьми за допо-

могою з'єднання з Інтернетом. Застосовуючись до ланцюга поставок, це призводить до значного поліпшення функціонування, швидкості та ефективності кожної стадії ланцюга. Наприклад, в управлінні складами це покращує управління запасами та покращує контроль за витратами, часом та використанням простором. Що стосується транспорту, він надає інформацію про місцезнаходження кожного транспортного засобу в кожен момент, пройдений маршрут та ефективність доставки. Однак застосування IoT до логістики має безмежні можливості і відкриває шлях до скорочення часу та витрат, в процесі яких кінцевий споживач виграє найбільше. Поліпшення досвіду та вартості, пропонованої для споживачів, є одним із аспектів, які необхідно зміцнювати в електронній комерції, а Інтернет речей є її найкращим союзником у цій справі.

В сучасних умовах, управління всіма стадіями виробничого процесу (постачання, виробництво, реалізація) здійснюється внаслідок виконання функцій планування, обліку, аналізу, контролю, організування і регулювання, які є загальними функціями процесу управління економікою будь-якого підприємства. Ці функції мають певну послідовність взаємозв'язаних стадій: ціль, збір інформації, аналіз та її оцінка, порівняння результатів із ціллю, вироблення управлінських рішень. У межах загальних функцій реалізуються також і часткові функції, які стосуються конкретних підрозділів підприємства і, отже, конкретних логістичних витрат. Наприклад, облік при здійсненні всього циклу управління ресурсами підприємства, крім безпосередньо обліку, виконує функції планування і організування управлінських робіт, контролю, аналізу. А дані обліку, контролю й аналізу є основою для вироблення оптимальних управлінських рішень, спрямованих на об'єкт — витрати у вигляді регульовального впливу.

Узагальнюючи дослідження науковців, залежно від мети подальшого використання, організація управлінського обліку логістичних витрат, передбачає: 1) калькуляцію логістичних витрат за видами діяльності (всі витрати поділяють на конкретні роботи або операції: замовлення, виробу, послуги); 2) групування повних витрат (формування звіту про повні витрати); 3) групування розподілених витрат (зіставлення загальних витрат із натуральними показниками діяльності); 4) групування всіх витрат на постійні та змінні.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Сфера дистрибуції є невід'ємним елементом функціонування економіки: саме логістика забезпечує переміщення продукції матеріального виробництва від виробника до споживача. В умовах формування цифрової економіки транспортно-логістична сфера піддається трансформації на основі впровадження цифрових технологій в діяльність організацій, що надають дистрибуційні послуги. Відповідна організація обліку логістичних витрат дозволить виявляти значний потенціал прибутковості / підвищення ефективності функціонування дистрибуційного підприємства.

Рис. 1. Узагальнена схема управлінського обліку бізнес-процесів у дистрибуційних компаніях

Джерело: сформовано на основі [4; 6; 12].

З урахуванням зростаючих очікувань клієнтів та розвитку конкуренції дистрибуційним компаніям потрібно випереджати інновації та оцифровувати свої ключові бізнес-процеси. Використання прикладів Amazon та Walmart та застосування основних технологій — це початок. Щоб зробити інновацію більш стійкою, необхідно співпрацювати з іншими постачальниками логістики, інвестувати в загальні цифрові платформи та обмінюватися досвідом.

Література:

1. Окландер М., Бухта С. Сучасні тенденції і стратегії розвитку комерційної діяльності і логістики вітчизняних підприємств. Зб. матеріалів міжнар. наук.-техн. конф., м. Київ, 21—22 травня 2020 р. Київ, 2020. С. 306—307.
2. Плекан М. В., Скрипник С. В., Шепель І. В. Діджиталізація бухгалтерського обліку як ефективний елемент управління. Сучасні аспекти науки: VIII-ий том колективної монографії за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. Київ; Братислава: ФОП Кандиба Т. П., 2021. 141 с.
3. Русановська О. А., Петецькі І. Перспективи інновацій в логістичній діяльності підприємств. Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. 2012. Випуск 9 (34). Частина 2. С. 99—106.
4. Djumanova A. B. The Role Of Management Accounting In The Construction Of Logistics Business Processes. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education. 2021. Vol. 12 №. 11, P. 693—696.
5. Doktoralina C., Apollo A. The contribution of strategic management accounting in supply chain outcomes and logistic firm profitability. Uncertain Supply Chain Management. 2019. № 7 (2). P. 145—156. <https://doi.org/10.5267/j.uscm.2018.10.010>.
6. Duci E. The relationship between management accounting, strategic management accounting and strategic cost management. Academic Journal of Interdisciplinary Studies. 2021. № 10 (5). P. 376. <https://doi.org/10.36941/ajis-2021-0146>.
7. Dzwigol H., Dzwigol-barosz M. Sustainable Development of the Company on the Basis of Expert Assessment of the Investment Strategy. Academy of Strategic Management Journal. 2020. № 19 (5). P. 1—7.
8. Kamariotou M., Kitsios F., Madas M. E-Business Strategy for Logistics Companies: Achieving Success through Information Systems Planning. Logistics. 2021. № 5. P. 73. <https://doi.org/10.3390/logistics5040073>.

9. Novaes A. G. Logistica e Gerenciamento da Cadeia de Distribuicao. [Logistics and Management of the Distribution Chain] Elsevier Brazil. 2016. P. 13.

10. Ohmori Sh., Huang Q., Yoshimoto K. Global logistics network design problem with rules of origin. Journal of Industrial Engineering and Management, 2019. № 12 (3), P. 447—457, doi: 10.3926 / jiem. 2977.

11. Ovcharenko A. Identification of logistic business processes of enterprises. Economics of the transport complex. 2018. doi: 10.30977 / ETK. 2225-2304.-2018.32.0.49.

12. Rashid M. M., Ali M. M., Hossain D. M. Strategic management accounting practices: A literature review and opportunity for future research. Asian Journal of Accounting Research. 2020. № 6 (1). P. 109—132. <https://doi.org/10.1108/AJAR-06-2019-0051>.

13. Strokovich H. Prospects for improving logistics business processes. Scientific notes of the National University "Ostroh Academy". "Economy" series, № 8(36). pp. 44—47. [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2018-8\(36\)---44-47](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2018-8(36)---44-47).

References:

1. Oklander, M. and Bukhta, S. (2020), "Modern trends and strategies for the development of commercial activity and logistics of domestic enterprises", Zbirka dopovidej na Mizhnarodnij naukovno-tehnicnoyi konferentsii [Conference Proceedings of the International Scientific and Technical Conference], Kyiv National Economic University, Kyiv, Ukraine, pp. 306—307.

2. Plekan, M. V. Skrypnyk, S. V. and Shepelj, I. V. (2021), Didzhytalizacija bukhghalterskogo obliku jak efektyvnyj element upravlinnja. Suchasni aspekty nauky: VIII-yj tom kolektyvnoji monografiji [Digitization of accounting as an effective element of management. Modern aspects of science: Volume VIII of the collective monograph], FOP Kandyba T., Kyjiv; Bratislava.

3. Rusanovs'ka, O. A. and Petecki I. (2012), "Prospects of innovations in logistics activities of enterprises", Zbirnyk naukovykh pracj Lucjkogho nacional'nogho tehnicnogho universytetu, vol. 9 (34), no. 2. pp. 99—106.

4. Djumanova, A. B. (2021), "The Role Of Management Accounting In The Construction Of Logistics Business Processes", Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, vol. 12, no. 11, pp. 693—696.

5. Doktoralina, C. and Apollo, A. (2019), "The contribution of strategic management accounting in supply chain outcomes and logistic firm profitability", Uncertain Supply Chain Management, vol. 7 (2), pp. 145—156.

6. Duci, E. (2021), "The relationship between management accounting, strategic management accounting and strategic cost management", Academic Journal of Interdisciplinary Studies, vol. 10 (5), pp. 376—382.

7. Dzwigol, H. and Dzwigol-barosz M. (2020), "Sustainable Development of the Company on the Basis of Expert Assessment of the Investment Strategy", Academy of Strategic Management Journal, vol. 19 (5). pp. 1—7.

8. Kamariotou, M. Kitsios, F. and Madas M. (2021), "E-Business Strategy for Logistics Companies: Achieving Success through Information Systems Planning", Logistics, vol. 5, pp. 73—78.

9. Novaes, A. G. (2016), Logistica e Gerenciamento da Cadeia de Distribuicao [Logistics and Management of the Distribution Chain], Elsevier Brazil, pp. 13—20.

10. Ohmori, Sh. Huang, Q. and Yoshimoto, K. (2019), "Global logistics network design problem with rules of origin", Journal of Industrial Engineering and Management, vol. 12 (3), pp. 447—457.

11. Ovcharenko A. (2018), "Identification of logistic business processes of enterprises", Economics of the transport complex, vol. 32, pp. 49—63.

12. Rashid, M. M. Ali, M. M. and Hossain D. M. (2020), "Strategic management accounting practices: A literature review and opportunity for future research", Asian Journal of Accounting Research, vol. 6 (1). pp. 109—132.

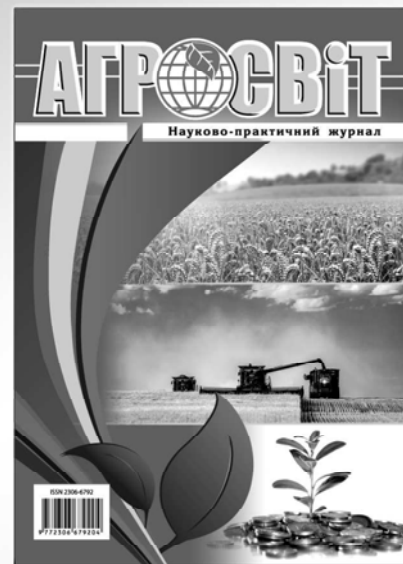
13. Strokovich, H. (2018), "Prospects for improving logistics business processes", Scientific notes of the National University "Ostroh Academy". "Economy" series, vol. 8 (36), pp. 44—47.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2024 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292